

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів)
Освітнього рівня першого (бакалаврського)
Освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

Київ - 2019

Розробники: **Бацак Костянтин Юрійович**, кандидат історичних наук, доцент, директор Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка; **Ткач Марія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Чернета Тетяна Олександрівна**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: **Бацак Костянтин Юрійович**, кандидат історичних наук, доцент, директор Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка; **Світайло Світлана Валеріївна**, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка; **Чернета Тетяна Олександрівна**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 29.08. 2019 року № 7

Завідувач кафедри Ю.В. Мережко (Ю.В. Мережко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми
(керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів
(назва освітньої програми)

_____.2019 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) О.П. Петрикова (О.П. Петрикова)
(підпис)

Робочу програму перевірено

_____.2019 р.

Заступник директора А.О. Таранник (А.О. Таранник)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	<i>Нормативна</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>	
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>4/120</i>	
Курс	<i>1</i>	
Семестр	<i>1</i>	
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>4</i>	
Обсяг кредитів	<i>4</i>	
Обсяг годин, у тому числі:	<i>120</i>	
Аудиторні	<i>56 години</i>	
Лекції	<i>22 години</i>	
Семінари	<i>20 годин</i>	
Практичні	<i>14 годин</i>	
Модульний контроль	<i>8 годин</i>	
Самостійна робота	<i>56 годин</i>	
Форма семестрового контролю	<i>Залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Університетські студії» входить до курсу спеціальних дисциплін.

Зміст курсу обумовлений сучасними розробками у галузі вищої освіти мистецького спрямування.

Мета курсу – ознайомлення студентів з історією становлення та розвитку університетської освіти, організаційно-педагогічними засадами професійної підготовки майбутнього музиканта-вокаліста, викладача вокалу та формування культури лідерського служіння як нової філософії особистого життя і професійної діяльності.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з історією становлення та розвитку університетської освіти;
- вивчити історичний досвід функціонування вищих навчальних закладів мистецького профілю в Україні;
- розкрити специфіку професійної діяльності майбутнього музиканта-вокаліста;
- ознайомити студентів із змістом, формами та методами навчання у вищій школі;
- розкрити особливості культури лідерського служіння як нової філософії

- особистого життя і професійної діяльності;
- виховати основи професійного мислення студентів;
- сформувані у студентів інтерес до професійної діяльності у мистецьких закладах.

Методи роботи курсу «Університетські студії» обираються відповідно до учбової теми:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Форми роботи – аудиторна (лекції, семінари, практичні заняття), самостійна робота студентів, консультації викладача.

Засоби навчання – конспект лекцій, підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації і вказівки.

Формою контролю знань та вмінь студентів з курсу «Університетські студії» є модульні контрольні роботи та проведення семестрового контролю – залік (1 семестр). Особливістю програми є наступний чинник: **змістовий модуль 4 ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ** не оцінюється, оскільки заняття проходять у формі тренінгів.

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні **програмні компетентності**: загальні та фахові (базові та спеціальні).

Загальні:

- світоглядна (розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії);
- комунікативна (здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності; здатність працювати у команді);
- інформаційна (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань);
- самоосвітня (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; прагнення до особистісно-професійного лідерства).

Фахові (базові та спеціальні), що включають здатність до:

- вивчення, аналізу та узагальнення історичних матеріалів про становлення і розвиток університетської освіти та професійної діяльності діяча музичного мистецтва;
- набуття знань у галузі музичного мистецтва та загальної музичної освіти;
- розуміння специфіки професійної діяльності музиканта у галузі вокального мистецтва;
- розв'язання проблемних ситуацій, пов'язаних із структурою та специфікою професійної діяльності вчителя вокалу;
- аналізу особистісних та професійних якостей вокаліста;
- розуміння етапів професійного зростання та вироблення орієнтирів щодо майбутньої професії.

Програмні результати навчання

- здатність до демократичного спілкування та громадянської толерантності,
- усвідомлення загальнолюдських гуманістичних цінностей, власної причетності до традицій і цінностей національної культури,
- розуміння ролі музичного мистецтва в суспільному житті,
- спрямування власної художньої творчості на соціальні проблеми,
- прояв готовності до активної участі у соціокультурному житті Університету,
- застосування набутих знань на практиці
- здатність до самореалізації та розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства та успіху,
- прагнення самоосвіти і самовдосконалення.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- історію становлення та розвитку університетської освіти;
- специфіку змісту, форм та методів навчання у вищій школі;
- ідею та витоки Київського університету ім. Б. Грінченка;
- історичний досвід функціонування вищих навчальних закладів мистецького профілю в Україні;
- компоненти професійної діяльності діяча музичного мистецтва;
- загальну і професійну культуру виконавця і педагога;
- структуру і типологію особистості діяча музиканта-вокаліста;
- вимоги Державного освітнього стандарту до особистості діяча музичного мистецтва;
- особливості культури лідерського служіння як нової філософії особистого життя і професійної діяльності.

вміти:

- аналізувати і узагальнювати історичні матеріали про становлення і розвиток університетської освіти та професійної діяльності діяча музичного мистецтва;
- порівнювати різні підходи щодо сутності й структури професійної діяльності діяча музичного мистецтва;
- структурувати компоненти професійної діяльності діяча музичного мистецтва;
- розв'язувати педагогічні ситуації, пов'язані з структурою професійної діяльності діяча музичного мистецтва;
- аналізувати особистісні та професійні якості діяча музичного мистецтва;
- застосовувати способи професійного самовдосконалення діяча музичного мистецтва;
- виявляти особливості культури лідерського служіння як нової філософії особистого життя і професійної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Розподіл годин між видами робіт						
		Усього	Аудиторних	Аудиторні			Самостійна робота	Підсумковий
				Лекції	Семінари	Практичні		
Змістовий модуль 1. Я - СТУДЕНТ								
1.1	Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету	8	4	2	2		4	
1.2.	Система організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі	4	2	2	2		2	
1.3.	Я – в інформаційному середовищі Університету	8	4	2	2		4	
1.4.	Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання	8	4		2		4	
	Модульний контроль	2						2
Разом:		30	14	6	8		14	2
Змістовий модуль 2. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Я і моя професія)								
2.1.	Історичні передумови становлення професії музиканта	4	2	2	2		2	
2.2.	Особистість діяча музичного мистецтва і його пріоритетні професійні якості	8	4	2			4	
2.3.	Структура та специфіка професійної діяльності діяча музичного мистецтва	8	4	2	2		4	
2.4.	Професійний портрет діяча музичного мистецтва	8	4	2	2		4	
	Модульний контроль	2						2
Разом:		30	14	8	6		14	2

Змістовий модуль 3. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Етапи професійного зростання)								
3.1.	Рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (2014р.)	4	2	2			2	
3.2.	Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти. Програмний документ "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти" (ESG)	8	4	2	2		4	
3.3.	Загальні, фахові та спеціальні компетентності бакалавра музичного мистецтва	8	4	2	2		4	
3.4.	Професійна компетентність як освітній результат підготовки діяча музичного мистецтва	8	4	2	2		4	
	Модульний контроль	2						2
Разом:		30	14	8	6		14	2
Змістовий модуль 4 ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ								
4.1.	Знайомство	3	1			1	0	
4.2.	Університет та його роль у розвитку лідерства	4	2			2	2	
4.3.	Лідерство	4	2			2	2	
4.4.	Лідерство служіння. Служіння як основний вид діяльності лідера	4	2			2	2	
4.5.	Особистість лідера	1	1			1	2	
4.6.	Створення команди та особливості командної роботи	4	2			2	2	
4.7.	Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння	4	2			2	2	
4.8.	Лідерський спадок	4	2			2	2	
	Модульний контроль	2						2
Разом		30	14			14	14	2
Разом за курс навчальної дисципліни:		120	56	22	20	14	56	8

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Теми лекційних занять

Змістовий модуль 1. Я - СТУДЕНТ

Тема 1.1. Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету.

Історичні етапи становлення ідеї університету. Виникнення перших шкіл у стародавніх державах: Шумері, Індії та Китаї. Походження терміну «університет», перший університет в Європі – Болонський (Італія, 1088р.). Оксфордський і Кембриджський університети (Англія, на зламі XII-XIII ст.). Заснування університетів на теренах України. Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка. Хронологія основних подій Університету. Структура Університету. Символіка Університету, прапор Університету, гімн Університету.

Велика Хартія Університетів у м. Болонья (Італія), спільнота європейських університетів.

Борис Дмитрович Грінченко – український письменник, вчений, фольклорист, етнограф, філолог, педагог і громадський діяч. Його ім'я в назві нашого Університету. Життєвий і творчий шлях Бориса Дмитровича Грінченка (1863-1910): Слобожанщина (1863-1875), Харків (1875-1885), Херсон (1885-1887), Луганщина (1887-1893), Чернігів (1894-1902), Київ (1902-1909), Італія (1909-1910).

Діяльність Б. Д. Грінченка: впорядкування каталогу музею українських старожитностей колекціонера Василя Тарновського "Каталог музея украинских древностей" (1900); укладання у 4-х томах "Словаря української мови" (1907-1909), друга премія М.І. Костомарова; організація української преси, товариство "Просвіта" та ін. Останні роки життя, місто Оспедалетті (Італія), Байкова гора в Києві; увіковічнення пам'яті Великого українця, нагрудний знак "За особистий внесок у розвиток Університету" з барельєфом Б. Д. Грінченка.

Тема 1.2. Система організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі

Мета і головні завдання діяльності вищого навчального закладу. Навчальний процес у вищих навчальних закладах. Особливості навчання на спеціальності "Музичне мистецтво". Форми організації навчального процесу у ВНЗ: навчальні заняття (лекції, семінари, практичні), індивідуальна та самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Їх характеристика. Методика організації навчального часу студентів на лекції. Пізнавальна активність студентів. Науково-дослідницька робота студентів (НДРС): її сутність, значення, завдання, форми організації. Види наукової роботи студента (реферат, курсова, магістерська роботи); індивідуальна робота студента (ІНДЗ).

Болонський процес. Кредитно-модульна система організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах, модульно-рейтингова технологія оцінювання, кредитно-модульна технологія навчання.

Навчання як комунікативний процес. Види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо. Способи взаємодії між учасниками спілкування (монолог, діалог, полілог). Види публічних виступів: доповідь, дискусія, диспут тощо. Види записів: план, тематичні виписки, тези, конспект та ін. Письмові творчі роботи студента (есе, реферат). Характеристика та специфічні вимоги щодо підготовки та написання цих робіт.

Тема 1.3. Я – в інформаційному середовищі Університету

Інформаційне суспільство як теоретична концепція постіндустріального суспільства. Характерні риси теоретичного інформаційного суспільства. Загальна інформація про мережу Інтернет. Основні пошукові системи (Google, Yandex, META та ін.), види пошуку інформації: простий, складний, розширений.

Інформатизація освіти як справжня революція в освітній сфері. Поняття "інформаційна компетентність фахівця" як інтегративна професійна якість

особистості, що відображує її здатність до визначення інформаційної потреби, пошуку інформації та ефективної роботи з нею.

Смарт-освіта та старт-університет (від *англ.* smart – розумний). Завдання сучасного "розумного" університету. Основні етапи переходу до "розумного" університету: перехід від книжкового пасивного контенту до електронного активного, постійна актуалізація навчальних дисциплін; формування нових професійних та інформативних компетентностей викладачів і студентів.

Відкриті інформаційні ресурси. Електронні ресурси Університету: Інтернет-портал Університету, бібліотека, електронний каталог, Інституційний репозиторій, Вікі-портал, наукові електронні видання тощо. Корпоративна електронна пошта.

Електронне навчання (E-learning) – навчання на основі використання е-контенту (з використанням ЕНК – електронних навчальних курсів) та е-співпраці всіх учасників освітнього процесу. Програма Google Академія. Інтернет-каталоги.

Університет у соціальних мережах (Facebook та ін.).

Тема 1.4. Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання

Самостійна робота студента як основний засіб засвоєння ним навчального матеріалу без участі викладача. Розвиток у студента самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації. Самовиховання та самоосвіта. Роль педагога у процесі самовиховання та самоосвіти. Основні компоненти у структурі самовиховання. Організація самостійної роботи студентів у ВНЗ. Етапи та види самостійної роботи студентів (СРС). Зміст самостійної роботи з кожної навчальної дисципліни. Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента.

Основні методи СРС, їх характеристика. Поняття про каталог, його види. Основні форми запису прочитаного тексту. Формування навичок самостійної роботи з книгою: умови самостійної роботи з книгою; порядок виконання навчальних завдань; специфіка роботи з науковою книгою.

Особистісне та професійне самовизначення. Формування професіоналізму. Професійний розвиток. Модель професіонала. Самопізнання, саморозвиток, самооцінка. Алгоритм постановки і досягнення цілей. Шлях до успіху.

Модульна контрольна робота № 1

1. Розкрити вплив школи античних філософів на розвиток ідеї університету.
2. Визначити витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка.
3. Проаналізувати життєвий та творчий шлях Бориса Грінченка.
4. З'ясувати історичне та наукове значення лексикологічної праці з укладання "Словаря української мови" Б. Грінченка.
5. Розкрити динаміку професійного самовизначення студента.
6. Назвати та схарактеризувати етапи розвитку студентської групи за період навчання в університеті.

7. Визначити особливості Болонського процесу та назвати рівні його застосування.
8. Розкрити особливості кредитно-модульної організації навчального процесу.
9. Проаналізувати основні форми організації навчання в університеті.
10. Розкрити види мовленнєвої діяльності.
11. Визначити структуру виступу та схарактеризувати особливості частин, з яких він складається.
12. Проаналізувати види записів: план, тези, конспект. Виявити їх спільні та відмінні риси.
13. Виявити характерні риси інформаційного суспільства.
14. Розкрити сутність та значення основних Інтернет-термінів: Інтернет, WWW (Word Wide Web), Site (сайт), HTTP, онлайнний ресурс, content (контент).
15. Проаналізувати електронні ресурси Київського університету імені Бориса Грінченка.
16. Розкрити значення Вікі-порталу Університету та назвати завдання, які можна на ньому виконувати.
17. Визначити переваги електронного навчання.
18. Назвати послідовність дій для здійснення ефективного пошуку навчально-наукових матеріалів в Інтернеті.
19. Розкрити шляхи формування успішної команди та забезпечення її ефективної діяльності.
20. Визначити основні показники ефективної командної взаємодії.
21. Назвати принципи саморозвитку. Дати характеристику одному з них.

Змістовий модуль 2. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Я і моя професія)

Тема 2.1. Історичні передумови становлення професії музиканта

Антична система музичного навчання та виховання. Розвиток західноєвропейської музичної освіти за часів Середньовіччя, Відродження та Просвітництва. Професіоналізація музичного навчання та виховання на межі XVIII-XIX ст. Педагогічна діяльність П. Галена, Й. Песталоцці, Е. Шефе та ін. Системи музичного виховання XX ст.: Е. Жака-Далькроза, К. Офа, З. Кодая, Б. Тричкова та ін.

Церковний хоровий спів як основна форма музикування та музичного навчання за часів Київської Русі. Діяльність Києво-Могилянської академії як центру розвитку української професійної музики. Вихованці академії: Д. Бортнянський, С. Полоцький, Д. Ростовський та ін. – яскраві діячі української культури європейського рівня. Початок XIX ст. – відродження української культури, становлення української мови, продовження традицій музичного виховання, закладених випускниками Києво-Могилянської академії. Новаторська музично-педагогічна діяльність українських композиторів (В. Барвінського, Ф. Колеси, М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового та ін.). Становлення національної системи музичної освіти у XX ст., музично-педагогічні пошуки Б. Асаф'єва, В. та С. Шацьких, Б. Яворського та ін. Сучасний етап розвитку музичного виконавства та освіти в Україні. Професійна підготовка майбутніх діячів музичного мистецтва у контексті викликів XXI ст.

Тема 2.2. Особистість діяча музичного мистецтва та його пріоритетні професійні якості

Професійний музикант та його статус у суспільстві. Світоглядні переконання діяча музичного мистецтва. Складність і багатогранність професії діяча музичного мистецтва виявляє наявність особистісних якостей як для музиканта, так і педагога.

Пріоритетні професійні якості діяча музичного мистецтва: *музикальність*, що проявляється у виконавській і педагогічній діяльності та пов'язана із розвитком музичного досвіду, поглибленням музичних вражень, вдосконаленням музичного виконавства та ін.; *емпатійність* як здатність до співпереживання, до встановлення духовного контакту зі слухачами, учнями, розуміння й усвідомлення необхідності співпраці з учнями у процесі музичного навчання і виховання; *професійне мислення*, що включає *музичне* мислення та спрямоване на аналіз власної сценічної та педагогічної діяльності; *артистизм* – для створення емоційної атмосфери під час виступів (методи розвитку артистизму: музично-комунікативний тренінг, емоційно-образний показ тощо); *креативність* (творчий характер) як показник результативності роботи діяча музичного мистецтва у різних аспектах: виконавському, навчальному, виховному, розвивальному тощо; *особистісна професійна позиція* як необхідна і важлива складова майстерності діяча музичного мистецтва, що впливає на всі напрями його музично-педагогічної діяльності.

Тема 2.3. Структура та специфіка професійної діяльності діяча музичного мистецтва

Професійна діяльність діяча музичного мистецтва як синтез виконавської, педагогічної, дослідницької та інших видів діяльності. Структурні компоненти професійної діяльності діяча музичного мистецтва: *конструктивна діяльність* як проектування художньо-творчого і художньо-педагогічного процесу та спрямування до осмислення змісту і способів побудови варіантів уроків музичного мистецтва, позакласних форм і видів музичних занять; *комунікативно-організаторська діяльність* як педагогічне керівництво процесом проведення музичних занять та реалізація планів щодо організації всіх видів музичної діяльності (педагогічні умови ефективності даного виду діяльності); *дослідницька діяльність* визначається ступенем сформованості дослідницької культури діяча музичного мистецтва, пов'язана з цілісним баченням його праці та готовністю вивчати віддалені результати дослідницьких проєктів, потребою експериментувати; *творчо-виконавська діяльність* як прагнення залучити учнів до музичного мистецтва на основі власного музикування, пробудження їхніх творчих здібностей, уяви, асоціативного мислення тощо, спонукання до спільної виконавської діяльності.

Специфіка професійної підготовки майбутнього діяча музичного мистецтва пов'язана із визначенням цієї професії як багатопрофільної, що вимагає ґрунтовної підготовки з різних дисциплін: виконавського циклу ("Фах", "Додатковий музичний інструмент" та ін.); диригентсько-хорова та ансамблева підготовка ("Хорове диригування", "Вокальний ансамбль" та ін.); цикл музично-теоретичних дисциплін ("Теорія музики", "Історія музики", "Сольфеджіо", "Гармонія" та ін.); методична

підготовка ("Методика викладання вокального ансамблю" та ін.); практична підготовка (педагогічна практика у дитячих вокальних колективах).

Професійна діяльність діяча музичного мистецтва, виробничі функції, типові завдання діяльності випускника вищого мистецького навчального закладу. Фахові знання і уміння, зміст і значення спеціальних дисциплін у підготовці діяча музичного мистецтва.

Тема 2.4. Професійний портрет діяча музичного мистецтва

Професіоналізм діяча музичного мистецтва як сукупність психофізіологічних та особистісних змін, що відбуваються у процесі довготривалого виконання ним певного виду діяльності та характеризує його як професійну особистість. Талановитість вокаліста-виконавця (власна інтерпретація вокального твору, втілення задуму композитора) та учителя вокального мистецтва (створення власних методичних систем і технологій).

Класифікація типів виконавців та учителів за концепціями вітчизняних та зарубіжних науковців. Сценічний імідж. Технологічні етапи побудови професійно-педагогічного іміджу діяча музичного мистецтва. Професіограма як теоретична модель будь-якої діяльності й ідеальних професійних та особистісних якостей фахівця. Професійно значущі якості діяча музичного мистецтва: відповідальність, емпатія, рефлексія, креативність, самостійність.

Професійна спрямованість та авторитет діяча музичного мистецтва. Основні ознаки та показники професійної спрямованості: ідеали та переконання, ціннісні орієнтації, потреби та професійні інтереси, погляди та уподобання, ставлення до своїх здібностей та характеру. Типи професійної спрямованості: стійка, істинна, формальна та хибна. Інтерес до професії музиканта. Педагогічне покликання і педагогічна придатність як протилежні поняття. Інтелектуальна, моральна та емоційно-вольова сфери авторитетного діяча музичного мистецтва. Виконавська і педагогічна майстерність, техніка, творчість.

Модульна контрольна робота № 2

1. Розкрити історичні передумови становлення професії діяча музичного мистецтва.
2. Розкрити особливості музичної освіти та виховання у Києво-Могилянській академії; проаналізувати педагогічні погляди її відомих випускників: Г. Сковороди, С. Полоцького, Д. Бортнянського, Д. Ростовського та ін.
3. Розкрити новаторську музично-педагогічну діяльність українських композиторів: М. Лисенка, М. Леонтовича, Я. Степового, К. Стеценка.
4. Розкрити специфіку підготовки майбутнього діяча музичного мистецтва із профільюючих дисциплін: "Фах", "Вокальний ансамбль", "Хорове диригування", "Методика викладання вокального ансамблю", цикл музично-теоретичних дисциплін.

5. Схарактеризувати професійно значущі якості особистості діяча музичного мистецтва: відповідальність, емпатію, рефлексію, креативність, самостійність та ін.
6. Визначити основні вимоги до діяча музичного мистецтва.
7. Проаналізувати основні вміння майбутнього діяча музичного мистецтва.
8. Визначити, що повинен знати майбутній діяч музичного мистецтва.
9. Розкрити професійні риси характеру, які є найбільш позитивними для діяча музичного мистецтва.
10. Розкрити відмінність між поняттями: педагогічна придатність і педагогічне покликання.
11. Визначити, яким чином виконавський та педагогічний імідж характеризує стиль професійної діяльності діяча музичного мистецтва.
12. Проаналізувати сучасні підходи до розуміння творчих здібностей діяча музичного мистецтва.
13. Розкрити співвідношення між поняттями "майстерність", "техніка" і "творчість" виконавця і педагога.
14. У чому, на вашу думку, полягає престижність професії "діяч музичного мистецтва".
15. Змодельовати професійний портрет сучасного діяча музичного мистецтва.

Змістовий модуль 3. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Етапи професійного зростання)

Тема 3. 1. Рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (2014р.)

Підготовка діячів музичного мистецтва здійснюється відповідно до державного замовлення та ліцензованого обсягу прийому на конкурсній основі на всі освітньо-кваліфікаційні рівні (ОКР). Професійне зростання майбутнього діяча музичного мистецтва відбувається у системі вищої освіти, яка забезпечує фундаментальну, наукову, професійну підготовку на основі здобуття освітньо-кваліфікаційних рівнів.

До структури вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (від 01.07.2014 р. № 1556-VII) входять такі рівні:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий) рівень;
- науковий рівень.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти: молодший бакалавр (обсяг 90-120 кредитів ЕКТС); бакалавр (обсяг 180-240 кредитів

ЕКТС); магістр (обсяг освітньо-професійної програми: 90-120 кредитів ЕКТС, освітньо-наукової програми: 120 кредитів ЕКТС); доктор філософії (перший науковий рівень, нормативний строк підготовки в аспірантурі: 4 роки, обсяг освітньо-наукової програми: 30-60 кредитів ЕКТС); доктор наук (другий науковий ступінь, що передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів тощо).

Специфіка підготовки майбутнього виконавця та вчителя музичного мистецтва за ОКР "молодший бакалавр", "бакалавр", "магістр". Форма державної атестації фахівців у вищих мистецьких навчальних закладах. Шифри та назви напряму підготовки та спеціальності. Професійна кваліфікація. Теоретична, наукова та практична підготовка майбутніх фахівців мистецького спрямування. Додаткові спеціалізації. Документ про вищу освіту державного зразка.

Тема 3.2. Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти. Програмний документ "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти" (ESG)

Інтернаціоналізація як ідея відкритості освіти і науки. Процес інтернаціоналізації як історичне явище, що має певні періоди розвитку. Інтернаціоналізація університетів як стратегія розвитку вищої освіти в Україні. Процес інтернаціоналізації вищої освіти як можливість участі національних ВНЗ й наукових установ у міжнародних проектах та програмах. Імплементування передових освітніх ідей щодо стратегій інтернаціоналізації вищої освіти.

Поняття "академічної мобільності" та "академічної свободи". Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти, інтеграція в міжнародний освітній та науковий простір. Мобільність студентів, викладачів, науковців-дослідників як одна з цілей Болонського процесу, один з важливих елементів освіти й науки, критерій оцінювання якості освіти. Участь студентів у програмах академічної мобільності. Світові тенденції академічної мобільності. Досвід ЄС у підтримці академічної мобільності. Участь України в освітніх програмах ЄС Еразмус+, Рамковій програмі з досліджень та інновацій ЄС "Горизонт 2020" та ін.

Якість вищої освіти як рівень здобутих особою знань, умінь, навичок та інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти. Програмний документ "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти" (ESG) як набір стандартів і рекомендацій для внутрішніх і зовнішніх систем забезпечення якості у вищій освіті. Ключова мета – сприяти спільному розумінню забезпечення якості навчання і викладання, не зважаючи на кордони та між усіма стейкхолдерами. Принципи ESG, основні частини документу. Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання. Навчальні ресурси і підтримка студентів. Моніторинг, перегляд та оновлення освітніх програм для забезпечення їх відповідності сучасним вимогам.

Тема 3.3. Загальні та фахові (базові і спеціальні) компетентності бакалавра музичного мистецтва

Компетентність як динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. Категорія "компетентність" як результат нового підходу до оцінки людських ресурсів. У процесі оцінювання ефективності педагогічної системи зростає значущість компетентності як багатогранного критерію результативності, що містить змістовий (знання), процесуальний (уміння), аксіологічний (цінності, орієнтації), самореалізаційний (активність, самостійність), креативний (творчість) компоненти.

Профіль програми підготовки бакалавра музичного мистецтва. *Мета* програми – підготувати конкурентоспроможного фахівця в галузі загальної музичної освіти, здатного забезпечити навчання, виховання та розвиток школярів засобами музичного мистецтва. Термін навчання; обсяг програми (кількість кредитів ЕКТС); рівень, орієнтація та особливості програми. *Програмні компетентності*: загальні (світоглядна, громадянська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня); фахові як базові (організаційна, психолого-педагогічна, методична, музично-інформаційна і технологічна) та спеціальні (мистецтвознавча, музично-теоретична, інструментально-виконавська, вокально-хорова). Програмні результати навчання. Структурно-логічна схема професійної підготовки бакалавра музичного мистецтва.

Тема 3.4. Професійна компетентність як освітній результат підготовки діяча музичного мистецтва

Компетентнісний підхід у вищій мистецькій освіті як особлива організація освітнього процесу навчального закладу. Дефініція поняття "компетентнісний підхід" у науковій літературі.

Професійна компетентність майбутнього діяча музичного мистецтва як синтез *знань* з історії, теорії, методики викладання музичного мистецтва; *художньо-творчих умінь* у галузі виконавства та *досвіду* практичної художньо-освітньої діяльності для реалізації набутого в процесі навчання фахового потенціалу (О. Олексюк). Компонентна структура професійної компетентності майбутнього діяча музичного мистецтва: когнітивно-пізнавальний, емоційно-ціннісний, діяльнісно-творчий. Педагогічні умови ефективного реалізації основних положень формування професійної компетентності майбутнього діяча музичного мистецтва.

Діагностика компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів. Інструментарій вимірювання компетентності. *Індикатори компетентності* (складання портфоліо студентів; застосування в освітньому процесі практикозорієнтованих завдань; обов'язковий публічний захист курсових робіт; укладання екзаменаційних білетів на компетентнісних засадах; збільшення кількості

практикумів; кваліфікаційні тести (mastery tests); використання кейс-вимірювачів тощо). *Методики діагностування:* традиційні (педагогічний моніторинг, анкетування, тестування, рейтинг та ін.) та проєктивні техніки - це методики структуризації, конструювання, інтерпретації, доповнення, катарсичні, вивчення продуктів творчості (малюнкові тести) та ін. Орієнтація на діагностику індивідуально-психологічних особливостей студентів із використанням проєктивних методик. Упровадження компетентнісного підходу в освітній процес вищої школи сприятиме переходу до неklasичної моделі навчання, що ґрунтується на новому типі постнекласичної раціональності.

Модульна контрольна робота № 3

1. Розкрити сутність поняття "академічна мобільність". Проаналізувати світові тенденції академічної мобільності.
2. Визначити історичні періоди та основні аспекти процесу інтернаціоналізації освіти.
3. Розкрити сутність поняття "якість вищої освіти" та з'ясувати, яким чином якість вищої освіти сприятиме академічній мобільності.
4. З'ясувати важливість участі студентів у програмах академічної мобільності.
5. Визначити рік прийняття документу "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти"(ESG), обґрунтувати його ключову мету та схарактеризувати основні частини.
6. Визначити основні принципи студентоцентрованого навчання і викладання та з'ясувати, яким чином вони впроваджені в освітньому процесі Київського університету імені Бориса Грінченка.
7. Проаналізувати рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту"(від 01.07.2014 № 1556-VII).
8. Поняття "академічної мобільності" та "академічної свободи".
9. Розкрити сутність поняття "компетентність" та визначити її значущість як багатогранного критерію результативності навчання.
10. Проаналізувати загальні, фахові та спеціальні компетентності згідно профілю програми підготовки бакалавра музичного мистецтва.
11. Розкрити компонентну структуру професійної компетентності майбутнього діяча музичного мистецтва.
12. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
13. Проаналізувати методи діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
14. Розкрити роль викладача у створенні високоякісного досвіду студентів та уможливленні набуття ним знань, навичок та компетентностей.
15. Як ви розумієте організацію освітнього процесу у вищих мистецьких навчальних закладах на компетентнісних засадах.

Змістовий модуль 4. ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ

Тема 4.1.Знайомство

Основні ідеї:

- сутність курсу;
- зобов'язання учасників;
- життєві історії.

Мета та завдання сесії

Основна мета – привітати учасників та познайомитись з ними. Більшість учасників очікують традиційну форму навчання, тому важливо пояснити їм, що даний курс буде іншим.

Необхідно пояснити:

- принцип "дія-рефлексія";
- навчання відбувається за допомогою власних переживань та один одного;
- неймовірну важливість кожного учасника, їх історій та ідей;
- бажання створити безпечне місце для кожного учасника;
- бажання вчитися та створити спільноту (команду, колектив);
- принцип рівності.

Тема 4.2.Університет та його роль у розвитку лідерства

Основні принципи:

- Місце Університету у системі life-learning education;
- головне завдання університетів;
- місія, візія, цінності Університету.

Мета, завдання та особливості сесії

Визначити основне завдання університету та його роль у розвитку лідерства; ознайомитись з місією Університету та основними цінностями; порівняти особистісні цінності та цінності університету; розробити цінності навчальної групи.

Тема 4.3. Лідерство

Основні принципи:

- висока цінність людей та людських стосунків;
- криза лідерства;
- лідерство vs. менеджмент;
- бути лідером незалежно від посади.

Мета, завдання та особливості сесії

Ця сесія спрямовує учасників на роздуми щодо цінностей та розгляд власних цінностей крізь призму лідерства. Студенти повинні розглянути питання, що ж є найважливішою цінністю у світі. За допомогою міжособистісної взаємодії та рефлексії щодо лідерства учні повинні зрозуміти високу цінність людей та людських стосунків.

Під час цієї сесії запропонована традиційний підхід до лідерства: модель "командування та контроль". Ця модель взята із військової служби, де лідери знаходяться на вершині ієрархії. За такого підходу лідери роздають команди через менеджерів та очікують, що вони будуть виконані підлеглими, тому що "їм так було сказано" і "вони за це отримують гроші". Такий підхід не задовольняє основні потреби людей. Лідери не хочуть, щоб ними керували, люди хочуть, щоб їх вели. Люди прагнуть бути чимось більшим ніж гвинтик у великій машині, хочуть, щоб їх думку враховували, цінували, поважали; вони хочуть мати змогу впливати на зміни.

Під час цієї сесії демонструється, що для справжнього лідерства важливим є люди та людські стосунки, а не посада і звання. Лідерство – це ставлення, що показує важливість та цінність людей. Лідерство – це визнання того, що люди є важливішими за продукти, які вони створюють. Лідерство – це розуміння, що найбільший успіх досягається тоді, коли завдання виконуються, і при цьому відбувається розбудова стосунків між людьми.

Тема 4.4. Лідерство служіння. Служіння як основний вид діяльності лідера **Основні ідеї:**

- лідерство служіння;
- задоволення потреб;
- тест служіння;
- емпатія;
- кохання.

Мета, завдання та особливості сесії

Завдання цієї сесії звернути увагу учасників на цінність людей глибше через служіння. Служіння передбачає жертвування та присвячення себе іншим. Воно піднімає питання чи дійсно люди на стільки цінні, що я маю віддавати їм своє життя. Цей процес є ще глибшим, ніж повага, де ми визнаємо цінність та значення іншого. Служіння означає бажання бачити як люди розвивають свої таланти та стають кращими. Служіння означає, що ми хочемо жертвувати своїм часом, енергією та іншими ресурсами, для того щоб бачити позитивні зміни у людях та їх досягнення.

Лідери, які приймають служіння як одну з головних цінностей, змушені думати про нову парадигму лідерства. Служіння полягає у зниженні позиції, піклуванні про інших, піднятті їх та переживання їх болю. Лідери, що обирають шлях служіння, розуміють, що люди в їх компанії не працюють на них, а вони працюють за для свої співробітників. Такі лідери впевнені, що лідерство не про те, як інші служать вам, а навпаки – служіння іншим. Це є частиною концепції лідерства-служіння, що передбачає позицію слуги та служіння тим, кого ти ведеш.

М.ДіПрі, колишній том-менеджер компанії Герман Міллер, визнавав важливість лідерства служіння: "Найперше завдання лідера – визначити реальність; останнє – подякувати. Все решта – служіння". Р. Грінліф, відомий своїми працями з лідерства служіння вважає, що "лідер повинен бути найперше слугою". Частиною його концепції є те, що справжній лідер спочатку служив людям, а потім обрав лідерську позицію, як частину цього служіння. Це відрізняється від ідеї лідерів, які

хочуть керувати і служити іншим задля досягнення цієї мети.

Важливо визначити поняття служіння. Найпростіше, це задовольняти потреби інших. А. Маслоу розробив піраміду людських потреб, яка складається з таких рівнів: базові потреби (їжа, помешкання), безпека, потреба у прихильності, потреба у повазі та самоактуалізація.

Найнижчим рівнем піраміди є фізіологічні потреби. Задовольнивши їх, людина переходить до задоволення інших потреб. Усі вони певним чином пов'язані з людськими стосунками. Лідери, через свою зацікавленість у людях та стосунках з ними, мають значний потенціал задовольняти потреби інших.

Інший спосіб розглядати потреби полягає у концепції, що людина має чотири виміри: тіло, розум, серце та дух. Про це пише С. Кові у своїй праці «8 звичка». Співвідносячи людські потреби з цими вимірами можна визначити такі групи: фізіологічні, розумові, емоційні та духовні потреби. Бачимо, що вони дуже корелюються з класифікацією потреб за Маслоу.

Тема 4.5. Створення команди та особливості командної роботи

Основні ідеї:

- місце спільної мети і цінностей;
- місце для спілкування і розбудови відносин;
- контекст для задоволення потреб;
- труднощі у побудові спільноти;
- особлива природа спільноти.

Мета, завдання та особливості сесії

Мета цієї сесії, щоб допомогти студентам почати думати про КОНТЕКСТ та МІСЦЯ, де лідери можуть жити за цінностями, які ми обговорювали в першій половині цього курсу. Через обговорення та різні вправи, студенти повинні почати бачити унікальну цінність спільноти (community) як контекст для лідерства служіння. Ця сесія служить введенням до концепції спільноти і наступні сесії будуть продовжувати розвивати ідею.

Саме слово спільнота дає нам цінну інформацію про його сенс. Спільнота, наприклад, це місце "спільності" та "об'єднання". Ці два вирази зі спільноти є гарним початком розуміння спільноти.

Перш за все, спільнота це місце цінності. Це показує, нам, що співтовариство є унікальним місцем, де кожен член співтовариства об'єднується навколо спільної мети і спільної цінності. Це відрізняє громади від людей, що об'єднані в групи, які не мають мети. Жан Ваньє пояснює: "Різниця між громадою і групою друзів в тому, що в товаристві ми озвучуємо нашу приналежність та пов'язаність. Ми оголошуємо про мету і дух, який об'єднує нас. Ми визнаємо, що відповідальні один за одного".

Крім того, співтовариство є місцем спілкування. Скотт Пек стверджує: "...спільнота означає не тільки будь-яку географічну сукупність людей. Спільнота має справу з спілкуванням". Тобто, у громаді люди спілкуються між собою та пов'язані стосунками.

Якщо ми погоджуємось, що люди та стосунки є найвищою цінністю, то ми можемо уявити собі велику цінність спільноти – місце, де люди у відносинах один з одним, об'єднавшись разом загальною метою, зростають у стосунках.

У цьому курсі, звичайно, ми будемо часто використовувати термін "співтовариство" для позначення ідеальної громади. У цьому сенсі ми будемо розглядати групи людей, які мають потенціал для спільноти. Які групи людей мають цей потенціал? Іншими словами, які групи людей мають потенціал, щоб бути у стосунках один з одним та досягати спільної мети? Ми вважаємо, що це сім'ї, команди, організації, компанії, групи у компаніях та ін.

Очевидно, що групи людей можуть об'єднатися навколо різних цілей. Проте важливо розуміти, що спільноти створюють середовище з потенціалом задовольняти потреби кожного члена спільноти. Звертаючись до піраміди потреб Маслоу необхідно звернути увагу на потреби, які можуть бути задоволені у спільноті та яким саме чином.

Ми бачимо, що спільноти можуть бути об'єднані не тільки загальною метою, а й цінностями, які ми обговорювали (повага, служіння, призначення). тоді вони стають місцем неймовірної користі для кожного. Завданням, викликом для лідера, що служить є створення спільнот, що засновані на цінності людини та людських стосунків – де важливим є кожен член та стосунки між ними. Ми бачимо, що лідерство служіння реалізується у контексті спільноти. Дуже важко, навіть неможливо служити людям і задовольняти їх повний спектр потреб, без залучення їх до спільноти.

Чому побудова спільноти є складним процесом? Причин багато. У нашому сучасному світі, який цінує індивідуалізм і індивідуальний успіх, ми, здається, втратили відчуття того, що громади можуть і повинні бути. Хоча люди часто згруповані в "громади", відносини там часто штучні. Люди часто ховаються за масками і бояться чесного, відкритого спілкування. Крім того, цінності людей часто суперечать меті групи, або вона навіть і не передбачає цінність стосунків. Наприклад, чи може компанія переслідувати мету отримання прибутку, дбаючи, в той же час, про своїх співробітників?

Тим не менш, ми відчуваємо в наших серцях, щось особливе, навіть дивовижне, коли люди можуть знаходитись разом у глибоких стосунках і досягати спільної мети.

Тема 4.6. Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння

Основні ідеї:

- життя пов'язане з відносинами;
- проблема конфліктів і розриву стосунків;
- вирішення конфліктів;
- смирення замість гордості;
- співчуття замість засудження;
- прощення і жертвування для відносинам.

Мета, завдання та особливості сесії

Основна мета цієї сесії, щоб студенти усвідомили значення відносини. Основний показник цінності відносини є наша готовність прощати, або "віддавати" щось для стосунків. Легко говорити, що стосунки є цінними, проте набагато складніше дійсно жити за цим принципом, особливо, коли нам боляче або ми ображаємось.

Ця сесія починається з роздумів про важливість стосунків в житті. Усе наше життя проходить у спілкуванні. У бізнесі, в сім'ї, і в будь-якій організації, ми досягаємо чогось через стосунки. Коли вони розриваються, успіх бізнесу, сім'ї або будь-якої організації страждає. Чак Фергюсон стверджує, що "лідери розуміють, що успіх завжди будується між людьми – із здорових, стійких стосунків".

Однак, сьогодні у світі, ми бачимо, що дуже мало лідерів обирають відносини та розуміють їх значення. Ми бачимо, що світ визначається шляхом поділу та конфлікту. Через біль, страждання та гнів, люди стали відокремлені один від одного. Ми рідко єдині, і ми часто знаходимось у конфлікті. У цій сесії буде обговорюватись це питання та причини такої ситуації.

У сесії буде розглянуто спосіб розв'язання наших конфліктів, який впливає із запитання: "Якщо ми дійсно цінуємо стосунки, що ми повинні зробити, щоб відновити їх?" У процесі вирішення конфліктів особлива увага звертається на поняття смиренності, емпатії і прощення.

Смирення (стриманість) не означає, що ми визнаємо, що є гіршими, ніж інша людина. Стриманість свідчить, що ми вважаємо, що є не кращими, ніж інша людина. Смирення є внутрішнім процесом, де ми відпускаємо гордість і визнаємо, що інша людина так само як і ми є цінною, а наші стосунки – найціннішими. Скромність є протилежністю гордості.

Емпатія дає змогу відчувати емоції іншої людини та подивитись на ситуацію з її точки зору. Емпатія є антонімом осуду. Цікаво відзначити, що ми як правило, засуджуємо людей за риси, які не подобається нам у нас самих. Велика кількість конфліктів існує через те, що ми не любимо людей за те, що вони такі самі як і ми.

Лідери, які цінують відносини, повинні навчитись пробачати. Це, мабуть, одна з найважчих ключових цінностей – пробачити тих, хто завдав нам болю та образив. Прощення означає, що ми дуже цінуємо відносини, навіть коли нам боляче. Прощення є актом служіння і жертвності. Воно потребує відмови від гордості, власних образ та намірів про помсту. Ч.Фергюсон стверджує: "Лідерство не в тому, що заподіювати шкоду іншим, але вчить переносити ситуації, коли шкоду заподіяли вам". Справжнє прощення означає, що ми дійсно відновили стосунки, забули про образи та бажання помсти чи компенсації. Справжнє прощення своїм результатом має примирення. Воно свідчить, що ми готові дати людям другий шанс. Навіть якщо люди роблять помилки, які нам шкодять або впливають на нашу компанію, ми готові дати їм ще одну можливість виправитись. Прощення особливо важливо для лідерів, що служать. Лідерство служіння проявляється через відносини, а лідер, що служить має бажання відновити відносини таким чином, щоб вони могли продовжувати

служити іншим, навіть тим, які зробили їм боляче.

Тема 4.7. Лідерський спадок

Основні ідеї:

- сенс буття та самопізнання реалізуються у спільноті;
- виклики лідерства;
- спільнота самоідентифікації;
- робота у спів залежних командах;
- створення спільноти лідерів, що служать.

Мета, завдання та особливості сесії

Мета цієї сесії показати, що в контексті спільноти, лідер-слуга може допомогти людям зростати та знайти своє призначення і стати лідерами, що служать. "Тест корисної справи" Р. Грінліфа стверджує, що у результаті нашої діяльності ті, кому ми служимо, мають зростати як особистості. Протягом даної сесії учасники будуть розмірковувати як можна допомогти іншим зростати.

Жан Ваньє, через його досвід роботи з спільнотою, заявив: "Зростання людини пов'язане із здатністю людини інтегрувати свій внутрішній світ у дії". Це глибоке висловлювання, яке свідчить, що ми зростаємо коли можемо бути самими собою: діяти не зі страху або з очікувань, а коли ми можемо на основі нашого власного досвіду та своїх переконань, враховуючи власні пристрасті, покликання і нашу мету.

Це показує нам необхідну умову для зростання. Зростання відбувається тоді, коли люди можуть виявити свою справжню сутність а потім зробити свій внесок у спільноту своїм унікальним способом. Стівен Кові описує це як виклик для лідерства: "Найвищий виклик всередині організації [або громади], включаючи сім'ї, це налаштувати їх на співпрацю таким чином, щоб кожна людина відчувала свою цінність, значення та потенціал привнести щось громаді для досягнення спільної мети".

Важливо відзначити, що люди рідко знаходять власну пристрасть і покликання у житті. Стівен Кові пише: "Майже все у світі робиться через відносини між людьми та в організаціях". Справа у тому, що життя нероздільно пов'язане із роботою разом у спільноті. Компанії є спільнотами. Майже усі заходи у світі реалізуються через різні види організацій чи спільнот. У дослідженні, проведеному Кузес і Познер, повідомляється: "У більш як 550 випадках, які ми вивчали, ми не знайшли жодного прикладу екстраординарних досягнень без активної участі та підтримки команди".

Це веде нас до двох важливих висновків: по-перше, досягнення та відзначення індивіда завжди пов'язана із іншими людьми, які відіграли важливу роль у цьому процесі; по-друге, значимість та ефективність спільноти буде залежати від того, на скільки її учасники можуть досягати високих результатів. Таким чином, у лідера, що служить, з'являється завдання не тільки допомагати своїм колегам, але й налаштовувати їх на співпрацю один з одним.

Для цього лідер повинен створити спільноту, в якій цінується кожна людина.

Певним чином побудова спільноти схожа на побудову пазлу, де кожна частина є важливою і на своєму місці.

У своїй роботі "Інший барабан: Створення спільноти" С. Пек визначає чотири стадії розвитку спільноти:

1. псевдо спільнота – люди не виділяють свої особливості і не демонструють індивідуальності;
2. хаос – люди починають демонструвати свій характер;
3. спустошення – люди відмовляються від власної гордості та зарозумілості;
4. справжня спільнота – люди відчують емпатію один до одного, підтримку та розуміння.

Після створення спільноти, де панує щирість, відкритість та прийняття, лідер повинен налаштувати людей на співпрацю. Груповий процес, де люди можуть покластись один на одного, має бути підкріплений індивідуальними досягненнями. Людям потрібно дати час попрацювати разом, щоб отримати досвід роботи з іншими і для інших.

Інший аспект зростання – дозволити іншим ставати лідерами, що служать. Ми зазначали, що лідер повинен "віддавати владу" розширюючи повноваження інших. Дж. Бордас пише: "Лідери стимулюють зростання у своїх спільнотах... створюючи спільноти лідерів". Тобто лідери повинні вміти помічати особливості та таланти людей та у певний час ставати менторами для них, таким чином виховуючи нових лідерів.

5.2. Плани семінарських занять

Змістовий модуль 1. Я - СТУДЕНТ

Семінарське заняття № 1

Тема 1.1. Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету

1. Розкрити вплив школи античних філософів на розвиток ідеї Університету.
2. Визначити історичний період, у якому ідея університету набула найбільш плідного розвитку.
3. Проаналізувати витоки і шляхи розвитку нашого Університету.
4. Розкрити життєвий та творчий шлях Бориса Грінченка.
5. Проаналізувати лексикологічну працю Бориса Грінченка "Словарь української мови". У чому полягало її історичне, наукове та сподвижницьке значення?
6. Визначити перспективи, які відкриваються перед Київським університетом імені Бориса Грінченка сьогодні.

Література до теми 1.1.

Семінарське заняття № 2

Тема 1.2. Система організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі

1. Визначити мету і головні завдання діяльності вищих навчальних закладів.
2. Розкрити форми організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах.
3. Проаналізувати види наукової роботи студента.

4. Визначити особливості Болонського процесу як процесу європейських реформ.
5. Розкрити специфіку кредитно-модульної системи організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах.
6. Проаналізувати види мовленнєвої діяльності.
7. Схарактеризувати особливості найбільш поширених видів письмових робіт: есе та реферату.

Література до теми 1.2.

Семінарське заняття № 3

Тема 1.3. Я – в інформаційному середовищі Університету

1. Схарактеризувати основні риси інформаційного суспільства.
2. Визначити основні пошукові системи (Google, META та ін.) та розкрити види пошуку інформації: простий, складний, розширений.
3. Розкрити сутність понять "інформатизація освіти", "інформаційна компетентність фахівця", "смарт-освіта", "старт-університет".
4. Проаналізувати основні етапи переходу до "розумного" університету, на шлях формування якого став наш Університет.
5. Визначити та проаналізувати електронні ресурси нашого Університету.
6. Визначити специфіку та переваги електронного навчання.
7. Схарактеризувати Вікі-портал нашого Університету та визначити завдання, які можна виконувати на ньому.

Література до теми 1.3.

Семінарське заняття № 4

Тема 1.4. Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання

1. Визначити особливості організації самостійної роботи студентів у вищих навчальних закладах.
2. Проаналізувати етапи та види самостійної роботи студентів.
3. Розкрити особливості формування навичок самостійної роботи з науковими джерелами.
4. Розкрити сутність понять "самовизначення", "самопізнання", "самооцінка", "самореалізація", "саморозвиток".
5. З'ясувати, що таке професійний розвиток і в чому він полягає особисто для вас?
6. Визначити, яку роль відіграє вміння організовувати час для досягнення успіху. Чи вдається вам це робити?
7. У чому, на вашу думку, полягає шлях до успіху?

Література до теми 1.4.

Змістовий модуль 2. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Я і моя професія)

Семінарське заняття № 5

Тема 2.1. Історичні передумови становлення професії діяча музичного мистецтва

1. Розкрити особливості античної системи музичного навчання та виховання.
2. Порівняти систему організації західноєвропейської музичного виконавства та освіти за доби Середньовіччя, Відродження та Просвітництва.
3. Проаналізувати педагогічну діяльність П. Галена, Й. Песталоцці, Е. Шеве та ін. в контексті професіоналізації музичного навчання та виховання на межі XVIII-XIX ст.
4. Розкрити значення найвідоміших систем музичного навчання та виховання XX століття: Е. Жака-Далькроза, К. Офа, З. Кодая, Б. Тричкова та ін.
5. Проаналізувати діяльність Києво-Могилянської академії як центру розвитку української професійної музики.
6. Розкрити значення новаторської музично-педагогічної діяльності українських композиторів: В. Барвінського, Ф. Колеси, М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового та ін.
7. Розкрити основні тенденції сучасного етапу розвитку мистецької освіти.

Література до теми 2.1.

Семінарське заняття № 6

Тема 2.3. Структура і специфіка професійної діяльності діяча музичного мистецтва

1. Розкрити особливості загальнопрофесійних та спеціальних професійних якостей діяча музичного мистецтва.
2. Виявити специфіку підготовки майбутнього діяча музичного мистецтва із профільюючих дисциплін: "Вокал", "Вокальний ансамбль", "Хорове диригування", "Методика викладання вокалу", цикл музично-теоретичних дисциплін та ін.
3. Визначити основні знання та вміння керівника музичного колективу.
4. Проаналізувати структурні компоненти професійної діяльності діяча музичного мистецтва.
5. Розкрити виробничі функції, типові завдання діяльності випускника вищого мистецького навчального закладу.

Література до теми 2.3.

Семінарське заняття № 7

Тема 2.4. Професійний портрет діяча музичного мистецтва

1. Здійснити класифікацію типів учителів за концепціями вітчизняних та зарубіжних науковців.
2. Проаналізувати професійно значущі якості особистості діяча музичного мистецтва: відповідальність, емпатію, рефлексію, креативність, самостійність та ін.
3. Розкрити технологічні етапи побудови професійного сценічного та педагогічного іміджу діяча музичного мистецтва.
4. Визначити показники професійної спрямованості діяча музичного мистецтва.

5. Виявити значення вищого рівня професійної спрямованості – виконавського та педагогічного покликання.
6. Змодельовати професійний портрет сучасного діяча музичного мистецтва.

Література до теми 2.4.

Змістовий модуль 3. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Етапи професійного зростання)

Семінарське заняття № 8

Тема 3.2. Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти. Програмний документ "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти" (ESG)

1. Розкрити сутність поняття "академічна мобільність".
2. Проаналізувати світові тенденції академічної мобільності.
3. Визначити історичні періоди процесу інтернаціоналізації освіти.
4. Проаналізувати досвід ЄС у підтримці академічної мобільності та розкрити участь України в освітніх програмах ЄС Еразмус+ , Рамковій програмі з досліджень та інновацій ЄС "Горизонт 2020" та ін.
5. Визначити рік прийняття документу "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти"(ESG), обґрунтувати його ключову мету та схарактеризувати основні частини.
6. Визначити основні принципи студентоцентрованого навчання і викладання та з'ясувати, яким чином вони впроваджені в освітньому процесі Київського університету імені Бориса Грінченка.

Література до теми 3.2.

Семінарське заняття № 9

Тема 3.3. Загальні та фахові (базові і спеціальні) компетентності бакалавра музичного мистецтва

1. Розкрити сутність поняття "компетентність" та визначити її значущість як багатогранного критерію результативності навчання.
2. Обґрунтувати ключову мету програми підготовки бакалавра музичного мистецтва та визначити термін навчання, обсяг (кількість кредитів ЕКТС), рівень, орієнтацію та особливості програми.
3. Проаналізувати загальні компетентності згідно профілю програми підготовки бакалавра музичного мистецтва.
4. Визначити фахові та спеціальні компетентності згідно профілю програми підготовки бакалавра музичного мистецтва.

5. Зобразити структурно-логічну схему професійної підготовки бакалавра музичного мистецтва.

Література до теми 3.3.

Семінарське заняття № 10

Тема 3.4. Професійна компетентність як освітній результат підготовки вчителя музичного мистецтва

1. Розкрити компонентну структуру професійної компетентності майбутнього діяча музичного мистецтва.
2. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
3. Проаналізувати методи діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
4. Визначити переваги проєктивних методик діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
5. Розкрити роль викладача у створенні високоякісного досвіду студентів та уможливленні набуття ним знань, навичок та компетентностей.
6. Як ви розумієте організацію освітнього процесу у вищих мистецьких навчальних закладах на компетентнісних засадах.

Література до теми 3.4.

5.3. Теми практичних занять

Змістовий модуль 4. ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ

Тема 4.1. Лідерство

Мета: визначити поняття лідерство; ознайомити студентів з теоріями та концепціями лідерства; визначити основні принципи лідерства служіння.

Необхідні матеріали: дошка, проектор, відео матеріал.

План заняття:

1. Вступне слово викладача (7 хв.)
2. Мозковий штурм "Лідерство" (10 хв.)
3. Міні-лекція "Теорії та концепції лідерства" (7 хв.)
4. Мозковий штурм "Лідерство – Керівництво – Менеджмент – Управління" (10 хв.)
5. Вправа "Організаційна структура" (10 хв.)
6. Обговорення "Парадигми лідерства" (10 хв.)
7. Обговорення "Криза лідерства" (10 хв.)
8. Вправа "Штовхай – Веди" (10 хв.)

9. Міні-лекція "Лідерство служіння як філософська концепція та стиль життя" (7 хв.)

10. Відео ТЕД (What it takes to be a great leader) (12 хв.)

Тема 4.2. Університет та його роль у розвитку лідерства

Мета: ознайомитись з місією, візією та цінностями університету; визначити власні цінності.

Необхідні матеріали: проектор, роздатковий матеріал (місія та цінності Київського університету імені Бориса Грінченка).

План заняття:

1. Обговорення дз (5 хв.)
2. Мозковий штурм "Завдання університету" (7 хв.)
3. Міні-лекція "Корпоративна культура" (5 хв.)
4. Вправа "Місія Університету" (15 хв.)
5. Вправа "Візія Університету" (5 хв.)
6. Обговорення "Найголовніше у світі" (5 хв.)
7. Вправа "Мої цінності" (25 хв.)
8. Вправа "Демонстрація цінностей" (15 хв.)
9. Оголошення домашнього завдання, узагальнення (5 хв.)

Домашнє завдання:

визначити місію та цінності інших організацій; визначити цінності та місію ідеальної для себе організації.

Тема 4.3. Служіння іншим як основний вид діяльності лідера

Мета: визначити поняття служіння у контексті лідерства; визначити різницю між поняттями потреби та бажання; ознайомитись з поглядом Р. Грінліфа на типи лідерів.

Необхідні матеріали: проектор, відео матеріал, роздатковий матеріал (кейси).

План заняття:

1. Обговорення д /з (5 хв.)
2. Мозковий штурм "Служіння" (10 хв.)
3. Міні-лекція "Піраміда потреб А. Маслоу" (10 хв.)
4. Вправа «Ідеальний лідер – Ідеальний слуга» (20 хв.)
5. Міні-лекція "Лідер слуга (за Р. Грінліфом)" (10 хв.)
6. Відео (10 хв.)
7. Вирішення кейсів "Лідерство служіння у реальному житті" (20 хв.)
8. Оголошення д /з, узагальнення (5 хв.)

Тема 4.4. Особистість лідера

Мета: визначити різницю між поняттями вплив, влада та лідерство; охарактеризувати основні особистісні характеристики лідера; визначити цінності лідера та важливі лідерські уміння і навички.

Необхідні матеріали: проектор, відео матеріали, роздатковий матеріал (кейси), аркуші А4.

План заняття:

1. Обговорення "Хороший лідер – Поганий лідер"
2. Мозковий штурм "Шляхи мотивації"
3. Відео "Малюк"
4. Обговорення "Вплив на інших"
5. Вправа "Вплив"
6. Обговорення "Повага. Способи вияву поваги"
7. Вправа "Дякую"
8. Обговорення "Уміння слухати"
9. Вправа "Телефон"
10. Міні-лекція "Види слухання"
11. Вправа "Поговоримо"
12. Міні-лекція "Невербальне спілкування"
13. Вправа "Мовчки"
14. Відео "Подарунок рабина"
15. Обговорення "Чесність"
16. Обговорення кейсів
17. Завершення

Тема 4.5. Створення команди та основні принципи роботи в команді

Мета: визначити поняття групи, команди, колективу; розглянути способи залучення інших до спільної діяльності; визначити способи розвитку лідерського потенціалу членів команди.

Необхідні матеріали: презентація для вправи з картинками; кульки та скотч; пов'язки для очей; палиця для тенту.

План заняття:

1. Обговорення д /з (5 хв.)
2. Мозковий штурм "Група – команда – колектив" (10 хв.)
3. Вправа "Один у полі" (*картинки*) (10 хв.)
4. Вправа "Повітряна піраміда»" (15 хв.)
5. Міні-лекція "Ролі в команді"
6. Мозковий штурм "Дрім Тім" (7 хв.)

7. Обговорення "Прийняття – Не прийняття" (7 хв.)
8. Відео (15 хв.)
9. Обговорення "Довіра у команді" (10 хв.)
10. Вправа "Blindfold" (25 хв.)
11. Вправа "Піднімайтесь!" (15 хв.)
12. Вправа "Палиця" (15 хв.)
13. Вправа "Людська павутина" (15 хв.)
14. Завершення заняття (5 хв.)

Тема 4.6. Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння

Мета: визначити поняття конфлікту, їх види та причини; розглянути стилі поведінки у конфліктних ситуаціях (за К. Томасом); визначити шляхи розв'язання конфліктів.

Необхідні матеріали: проектор, відео матеріали, роздаткові матеріали (тестування), роздаткові матеріали (кейси)

План заняття:

1. Обговорення дз (5 хв.)
2. Відео "Вілсон" (15 хв.)
3. Обговорення "Розбиті стосунки" (10 хв.)
4. Міні-лекція "Конфлікти та їх види" (10 хв.)
5. Діагностична вправа "Я у конфлікті" (15 хв.)
6. Міні-лекція "Шляхи розв'язання конфліктів" (20 хв.)
7. Відео "Знедолені" (17 хв.)
8. Обговорення кейсів (20 хв.)
9. Завершення заняття (5 хв.)

Тема 4.7 Лідерський спадок

Основні ідеї:

- сенс буття та самопізнання реалізуються у спільноті;
- виклики лідерства;
- спільнота самоідентифікації;
- робота у спів залежних командах;
- створення спільноти лідерів, що служать.

Мета, завдання та особливості сесії

Мета цієї сесії показати, що в контексті спільноти, лідер-слуга може допомогти людям зростати та знайти своє призначення і стати лідерами, що служать. "Тест корисної справи" Р. Грінліфа стверджує, що у результаті нашої діяльності ті, кому ми служимо, мають зростати як особистості. Протягом даної сесії учасники будуть розмірковувати як можна допомогти іншим зростати.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	кількість одиниць	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	4	4		
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3	3	3		
Відвідування практичних занять								7	0
Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	4	40	3	30	3	30		
Робота на семінарському занятті								7	0
Виконання завдань до самостійної роботи	5,10	1,3	35	1,3	35	1,3	35		
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25		
Разом		-	107	-	97	-	97	-	
Максимальна кількість балів: 301									
Розрахунок коефіцієнта: 3,01									

Коефіцієнт – 3, 01

Навчальні досягнення з дисципліни "Університетські студії" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда, ПМК.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування; підсумкове письмове опитування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль та теми курсу	Зміст завдання	Академічний контроль	Бали
Модуль 1 Я – студент			
Тема 1.1. Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету	1. Проаналізувати історичний період, в якому ідея університету набула найбільш плідного розвитку. 2. Скласти хронологічну таблицю "Перші університети на теренах України", вказавши рік заснування, назву та місто, де працював університет. 3. Розкрити педагогічну діяльність Бориса Грінченка. 4. Ознайомитися з поезією Бориса Грінченка і виписати слова, які б могли стати гаслом вашої професійної діяльності.	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей	5
Тема 1.2. Система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі	1. Схарактеризувати особливості кредитно-модульної системи організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах. 2. Проаналізувати основні форми організації навчання в Університеті. 3. Підготувати 3-4 тематичні виписки на тему: "Болонський процес як процес створення спільної Зони європейської вищої освіти". 4. Прочитати статтю, на вибір, визначити її тему, основну думку, стиль мовлення та скласти її конспект.	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей, презентацій	10
Тема 1.3. Я – в інформаційному середовищі Університету	1. Схарактеризувати основні інформаційно-пошукові системи (Google, META та ін.) та з'ясувати різницю між простим та складним пошуками інформації у мережі Інтернет. 2. Проаналізувати електронні ресурси Університету. 3. Ознайомитися з інтернет-порталом Університету (http://kubg.edu.ua) та розкрити ті сторінки на порталі, які вас зацікавили найбільше. 4. Знайти Університет у соціальних мережах та оцінити ресурс (подобається чи ні) на сторінці у мережі.	Опитування, підготовка доповідей, презентацій	10
Тема 1.4. Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання	1. Визначити особливості організації самостійної роботи студента у вищих навчальних закладах. 2. Проаналізувати етапи та види самостійної роботи студента. 3. Виокремити основні цілі самовиховання. 4. Скласти план власного професійного розвитку.	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей, презентацій	10
Модуль 2 Вступ до спеціальності (Я і моя професія)			
Тема 2.1. Історичні передумови становлення професії діяча музичного мистецтва	1. Проаналізувати античні системи музичного виховання. 2. Виявити специфіку організації музичної освіти за доби Середньовіччя, Відродження, Просвітництва. 3. Визначити спільні та відмінні риси найвідоміших систем музичного навчання та виховання XX ст.: Е. Жака-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова. 4. Висвітлити діяльність Києво-Могилянської академії як центру розвитку української професійної освіти XVIII ст.	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей	5
Тема 2.2. Особистість діяча музичного мистецтва та його пріоритетні професійні якості	1. Висвітлити соціальне значення професії діяча музичного мистецтва. 2. Визначити вимоги до сучасного діяча музичного мистецтва у зв'язку із змістом його музично-педагогічної діяльності. 3. Схарактеризувати пріоритетні професійні якості діяча музичного мистецтва: музикальність, емпатійність, артистизм, креативність, рефлексія, професійне мислення. 4. З'ясувати значення особистісної професійної позиції діяча музичного мистецтва.	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей, презентацій	10
Тема 2.3. Структура та специфіка професійної	1. Проаналізувати структурні компоненти професійної діяльності діяча музичного мистецтва. 2. Виявити специфіку професійної діяльності діяча музичного мистецтва.	Опитування, підготовка повідомлень,	10

діяльності діяча музичного мистецтва	3. Схарактеризувати загальнопрофесійні та спеціальні професійні якості діяча музичного мистецтва. 4. Розкрити специфіку професійної підготовки майбутнього діяча музичного мистецтва у вищих мистецьких навчальних закладах.	доповідей, презентацій	
Тема 2.4. Професійний портрет діяча музичного мистецтва	1. Проаналізувати існуючі класифікації типів учителів за концепціями зарубіжних та вітчизняних науковців. 2. Пояснити на конкретному прикладі, який тип особистості вчителя вас приваблює і обґрунтувати свою відповідь. 3. За допомогою методу експертних оцінок визначити наявність у себе таких професійних якостей: емпатія, креативність, рефлексія та самостійність. 4. Змоделювати портрет сучасного діяча музичного мистецтва.	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій	10
Модуль 3 Вступ до спеціальності (Етапи професійного зростання)			
Тема 3.1. Рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту"	1. Схарактеризувати структуру вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (від 01.07 2014 № 1556-VII). 2. Визначити обсяг кредитів ЕКТС на кожному освітньо-кваліфікаційному рівні (ОКР) вищої освіти. 3. Розкрити специфіку підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва згідно напряму підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво". 4. Назвати додаткові спеціалізації, які можна отримати у Київському університеті імені Бориса Грінченка на ОКР "бакалавр", напряму підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво".	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень	5
Тема 3.2. Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти	1. Визначити сутність поняття "академічна мобільність" як основної форми інтернаціоналізації вищої освіти. 2. Проаналізувати проблему інтернаціоналізації вищої освіти в Україні в контексті пріоритетів Болонського процесу. 3. Ознайомитися із змістом освітньої програми ЄС "Еразмус+" на предмет академічної мобільності студентів. 4. Розкрити принципи студентоцентрованого навчання і визначити, яким чином вони реалізуються в освітньому процесі нашого Університету.	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій	10
Тема 3.3. Загальні та фахові компетентності бакалавра музичного мистецтва	1. Проаналізувати зміст програми підготовки бакалавра музичного мистецтва, визначити її мету, термін навчання, обсяг кредитів ЕКТС, орієнтацію та особливості. 2. Розкрити зміст загальних компетентностей, яких має набути майбутній діяч музичного мистецтва у разі виконання програми. 3. Визначити особливості фахових (базових та спеціальних) компетентностей, яких має набути майбутній діяч музичного мистецтва у разі виконання програми.	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій	10
Тема 3.4. Професійна компетентність як освітній результат підготовки діяча музичного мистецтва	1. Розкрити сутність понять "компетентність", "компетенція", "компетентнісний підхід". 2. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 3. Розкрити переваги проєктивних методик у діагностиці професійної компетентності студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 4. Розробити критерії оцінки професійної компетентності діяча музичного мистецтва.	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій	10
Модуль 4 Лідерство служіння			
Тема 4.1. Лідерство	1. Розкрити сутність понять "цінності", "ключові цінності". 2. Визначити свої найголовніші (3-5) ключові цінності. 3. Записати дії, що демонструють визначені вами ключові цінності.	Підготовка доповідей, повідомлень	0
Тема 4.2. Університет та його роль у розвитку лідерства	1. Проаналізувати місію та цінності декількох організацій на вибір: національних та іноземних; прибуткових та неприбуткових; сфери виробництва та сфери послуг тощо. 2. Розкрити значення ключових цінностей нашої Університетської спільноти: людина; громада; довіра; духовність; відповідальність; професіоналізм; лідерство служіння.	Підготовка доповідей, повідомлень	0

Тема 4.3. Служіння іншим як основний вид діяльності лідера	1. Проаналізувати ситуацію з власного досвіду (книга, кінофільм тощо), в якій герой намагався контролювати ситуацію з позиції сили. 2. Які позитивні та негативні моменти можна простежити в даній ситуації.	Підготовка доповідей, повідомлень	0
Тема 4.4. Особистість лідера	1. Проаналізувати статтю "First, Fruits of Washington". 2. Визначити способи, якими лідери компанії задовольняють потреби людей.	Підготовка доповідей, повідомлень, аналіз статті	0
Тема 4.5 Створення команди та основні принципи роботи в команді	1. Визначити основні кроки для створення успішної команди. 2. Розв'язання кейсів та виконання он-лайн тесту Томаса на визначення стилю поведінки у конфліктній ситуації.	Підготовка доповідей, тестування	0
Тема 4.6. Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння	1. Пригадати конфліктну ситуацію з власного досвіду. 2. Написати шлях вирішення цієї ситуації з позицій лідерства служіння. 3. Виконати вправу "Чотири квадрати" для людини, з якою часто виникають непорозуміння.	Підготовка доповідей, повідомлень	0
Тема 4.7. Лідерський спадок	1. Представити завчасно підготовлений проект "Лідерський договір" у різних формах (вірш, есе, капсула часу, презентація, листівки, плакат, відео та ін.), в якому учасники сесії засвідчують свої наміри щодо майбутньої роботи в якості лідера, що служить. 2. Підбиття підсумків.	Підготовка проекту у формах: есе, презентації, відео та ін.	0

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульна контрольна робота	Критерії оцінювання	Бали
МКР 1. Письмове завдання	своєчасність виконання завдання	25
МКР 2. Письмове завдання	повний обсяг виконання	25
	якість виконання	
МКР 3. Письмове завдання	самостійність	25
	ініціативність	
Максимальна кількість балів		75

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік – 1 семестр

6.5. Додаткові внутрішні та зовнішні освітні заходи (екскурсії) з навчальної дисципліни:

ЗМ 1- Музей Бориса Грінченка (Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2),

ЗМ 2 - Культурно-мистецький центр Києво-Могилянської академії (Київ, вул. Іллінська, 9), концерту Ансамблю старовинної музики (згідно афіші),

ЗМ 2 Музей історії Острозької академії (Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2) – за згодою з адміністрацією Інституту мистецтв, Університету.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни "Університетські студії"

Разом: 120 год.: лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 56 год., модульний контроль – 8 год., підсумковий контроль – залік

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Я – студент				Вступ до спеціальності (Я і моя професія)			
Кількість балів за модуль	107 балів				97 балів			
Заняття	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
Теми лекцій (7 балів)	Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету (1 бал)	Система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі (1 бал)	Я – в інформаційному середовищі Університету (1 бал)		Історичні передумови становлення професії музиканта (1 бал)	Особистість діяча музичного мистецтва та його пріоритетні професійні якості (1 бал)	Структура та специфіка професійної діяльності діяча музичного мистецтва (1 бал)	Професійний портрет діяча музичного мистецтва (1 бал)
Теми семінарських занять (77 балів)	Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету (1+10 балів)	Система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі (1+10 балів)	Я – в інформаційному середовищі Університету (1+10 балів)	Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання (1+10 балів)	Історичні передумови становлення професії діяча музичного мистецтва (1+10 балів)		Структура та специфіка професійної діяльності діяча музичного мистецтва (1+10 балів)	Професійний портрет діяча музичного мистецтва (1+10 балів)
Самостійна робота (70 балів)	(5 балів)	(10 балів)	(10 балів)	(10 балів)	(5 балів)	(10 балів)	(10 балів)	(10 балів)
Види поточного контролю (50 балів)	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)			

Підсумковий контроль												
Модулі	Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4							
Назва модуля	Вступ до спеціальності (Етапи професійного зростання)				Лідерство служіння							
Кількість балів за модуль	97 балів					0 балів						
Заняття	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.		4.1.	4.2.	4.3.	4.4.	4.5.	4.6.	4.7.
Теми лекцій (4 бали)	Рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (1 бал)	Академіч на мобільніс ть як основна форма інтернаці оналізації вищої освіти (1бал)	Загальні та фахові компетен тності бакалавр а музичног о мистецтв а (1 бал)	Професій на компетент ність як освітній результат підготовк и діяча музичного мистецтва (1бал)								
Теми семінарськ их занять (33 бали)		Академіч на мобільніс ть як основна форма інтернаці оналізації вищої освіти (1+10 балів)	Загальні та фахові компетен тності бакалавр а музичног о мистецтв а (1+10 балів)	Професій на компетент ність як освітній результат підготовк и діяча музичного мистецтва (1+10 балів)	Теми практ ични х занят ь (0 балів)	Знайомство. Лідерство	Університет та його роль у розвитку лідерства	Лідерство служіння. Служіння як основний вид діяльності лідера	Особистість лідера	Створення команди та особливості командної роботи	Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства	Лідерський спадок
Самостій на робота (70 балів)	(5 бали)	(10 балів)	(10 балів)	(10 балів)		0 б.	0 б.	0 б.	0 б.	0 б.	0б.	0 б.
Види поточног о контролю (50 балів)	Модульна контрольна робота № 3 (25 балів)				Модульна контрольна робота № 4 (0 балів)							
Підсумковий контроль	Залік (ПІМК) Всього – 301 балів, коефіцієнт – 3, 01											

8. Рекомендовані джерела ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Вступ до спеціальності: навч.-метод. посібник для студ. пед. спец. / Н.І. Яковець [та ін.]; Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя, Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2006. – 167 с.
2. Вступ до спеціальності: музичне мистецтво. Модуль 2: навч. посіб. / О. Олексюк, Г. Кондратенко, О. Ляшенко. – К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка – 2011. – 132 с.
3. Джуринский А. Интернационализация высшего образования в современном мире / А. Джуринский // Педагогика. – 2004. – № 3. – С.83-95.
4. Закон України "Про вищу освіту" (від 01.07.2014 з 1556-VII) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Назва з екрана.
5. Закон України "Про освіту" // Законодавство України про освіту. Збірник законів. – К.: Парламентське вид-во, 2002.
6. Луговий В.І. Ціннісні компетентності – невід’ємна складова підготовки фахівців з вищою освітою в умовах євроінтеграції / Вища освіта у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти в Україні, Європі та світі. - Том 1.– К.: Вид-во «Гнозис», 2009. – С. 393-401.
7. Національний Темпус офіс в Україні: освітні програми ЄС для університетів та студентів. – URL: <http://www.tempus.org.ua/uk/osvitni-programy-es-dlja-universytetiv-ta-studentiv.html>
8. Олексюк О. М. Музична педагогіка: навч. посіб. / О. М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.
9. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). / Г. М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
10. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність: затверджено постановою Кабінету Міністрів від 12 серпня 2015 р. № 579 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF>.
11. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ "Поліграф плюс", 2015. – 32 с.
12. Україна в "Горизонт 2020". – URL: <http://h2020/link/ukra%D1%97-na-u-gorizont-2020>.
13. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев’юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О., та ін. ; за заг. ред. Огнев’юка В.О.]. – 6-те вид., зі змінами. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 212 с. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/14990/>

Допоміжна

1. Андрущенко В.П. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть / В.П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11-17.
2. Арчажникова Л.Г. Методика музикального виховання: уч. посіб./ Л. Г. Арчажникова. – М.: Изд-во. МГЗПИ, 1990. – Ч1. – 50 с.
3. Болонський процес у фактах і документах / (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / [Упорядники: М.Ф. Степко, Я.Я. Болубаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабін] – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
4. Болгарський А. Г. Деякі аспекти формування художньо-творчих вмінь у майбутнього вчителя музики / А. Г. Болгарський // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: Зб. наукових праць/ ред. кол.: Н. В. Гузій (відп. ред.) – К.: УДПУ, 1997. – С. 290 – 293.
5. Вербицкий А. А. Школа контекстного обучения как модель реализации компетентностного подхода в общем образовании / А. А. Вербицкий, О. Б. Ермакова // Педагогика. – 2009. – №2. – С. 12-18.
6. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. / за ред. В. Г. Кременя. – Т. : Навч. книга – Богдан, 2004.
7. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
8. Грінченко Б. Д. Твори: У 2 т. / Б. Д. Грінченко. – К.: Вид-во Ак. наук УРСР, 1963. – Т. 1. – 603 с.
9. Грінченко Борис Дмитрович / Довідник з історії України: В 3 т. – К., 1993. – Т.1. – С.158.
10. Дрогобич Юрій. Роки і пророцтва / уклад. і наук. ред. В. М. Вандишев. – Х.: Факт, 2002. – 287 с.: іл.
11. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В. С. Журавський, М. З. Згуровський. – К.: Політехніка, 2003.– 200с.
12. Журавська Л.М. Викладач як керівник процесу самостійної діяльності студентів [Теоретично-методичні проблеми навчання і виховання] / Л.М. Журавська, В.Л. Журавський // Збірник наукових праць: педагогічні науки / Редколегія: Бібік Н.М., Вашуленко М.С., Вільчковський Е.С. та ін. – К.: Фенікс, 2000. – С. 38-45.
13. Зиневич О.В. Инновационный потенциал компетентностного подхода: от классической к неклассической модели образования / О. В. Зиневич // Философия образования. – 2009. - № 3. – С.157-165.
14. Козяр М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М. М. Козяр, М. С. Коваль. – К.: Знання, 2013. – 327 с.
15. Кирнарская Д. К. Психология музыкальной деятельности. Теория и практика: Уч. пособие для студентов. / Д. К. Кирнарская, Н. И. Киященко, К. В. Тарасова. – М.: Академия, 2003. – 237 с.

16. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: навчальний посібник / [А.М. Алексюк, А.А. Аюрзанайн, П.І. Підкасистий, В.А. Козиков та ін.]. – К.: ІСДО, 1993. – 336 с.
17. Оржеховська В.М. Посібник з самовиховання / В.М. Оржеховська, Т.В. Хілько, С.В. Кириленко. – К.: ІЗМІН, 1996. – 192 с.
18. Погрібний А. Г. Борис Грінченко: Нарис життя і творчості / А. Г. Погрібний. – К.: Дніпро, 1988. – 268с.
19. Руссо Ж.-Ж. Педагогические сочинения / под им. Г. Н. Джибалдзе: в 2 т. – М.: Педагогика, 1981. – Т.1. – 1981. – 665 с.
20. Сисоєва С. О. Інформаційна компетентність фахівця: теорія та практика формування : навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоєва, Н. В. Баловсяк. – Чернівці: Технодрук, 2006. – 208 с.
21. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О. Сухомлинський. – К.: Рад. школа, 1977. – 380 с.
22. Фініков Т. Сучасна вища освіта: світові тенденції України / Т. Фініков. – К.: Таксон, 2002. – 176 с.
23. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С. 60.
24. Щербакова А.И. Философия музыки и музыкального образования. Часть I. Учебное пособие. – М.: ООО «Учебно-методический издательский центр «ГРАФ-ПРЕСС»», 2008. – 256 с.